



Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Dnro K2026-21
28.4.2026

Lausuntopyyntönnö: Verojaosto 29.4.2026, HE 57/2026 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI TULOVEROLAIN MUUTTAMISESTA

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta (HE).

Yhtenä Suomen Asianajajien sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia. Pyydettyä lausuntona Suomen Asianajajat esittää seuraavaa.

JOHDANTO

Suomen Asianajajat pitää erittäin tärkeänä, että nykyinen oikeustila selvennetään pysyvästi rahastojen tosiasiallisen johtopaikan arvioinnin osalta, sillä rahastojen rajat ylittävää hallinnointia on nimenomaisesti haluttu mahdollistaa mm. EU-direktiiveillä. On erittäin tärkeää, että nyt ehdotettu sääntely ei vaaranna rahastoalan normaalia liiketoimintaa ja kilpailukykyä Suomessa.

HE:n mukaan suurin osa ulkomaisista rahastoista voisi nojautua suoraan uuden säännöksen selventävään tulkintaan, eikä niiden esimerkiksi tarvitsisi hakea ennakollista kannanottoa tilanteestaan Verohallinnolta tai Keskusverolautakunnalta, ja samalla Verohallinnon ja Keskusverolautakunnan resursseja säästyisi. Suomen Asianajajat pitää tätä tavoitetta kannatettavana, mutta korostaa, että tavoite voi toteutua vain, mikäli lain sanamuoto ja sitä tukevat lainvalmistelun asiakirjat ovat riittävän selkeitä ja yksiselitteisiä.



Suomen Asianajajat haluaa korostaa oikeusvarmuuden periaatteen keskeistä merkitystä ehdotetun sääntelyn onnistumisen kannalta. HE:n mukaan uusi säännös on tarpeen oikeustilan selventämiseksi, ei muuttamiseksi. Suomen Asianajajat pitää erittäin tärkeänä, että laki tosiasiaa saavuttaa tämän tavoitteen. Varoittavana esimerkkinä voidaan viitata TVL 20 a §:ään, jonka säätämisen yhteydessä lainsäätäjän tarkoituksena oli niin ikään selventää oikeustilaa ilman, että oikeustilaan olisi tarkoitus tehdä aineellisia muutoksia. Tästä huolimatta pykälän soveltamiseen on liittynyt vuosia kestänyttä tulkintaepävarmuutta, joka on aiheuttanut epävarmuutta verovelvollisille ja kuormittanut sekä verovelvollisia että Verohallintoa ja tuomioistuimia.

Suomen Asianajajat haluaa korostaa, että tällaisella epävarmuudella voi olla vaikutuksia laajemminkin toimintaympäristön ennustettavuuteen ja esimerkiksi Suomen houkuttelevuuteen investointikohteena. On siten ensiarvoisen tärkeää, että lain kriteerit ovat riittävän selkeitä ja että Verohallinto antaa viipymättä lain voimaantulon jälkeen kattavan soveltamisohjeen, joka tukee oikeusvarmuuden toteutumista käytännössä.

YKSITYISKOHTAISET KOMMENTIT

Itsenäinen rahastoyhtiötoiminta — vähintään kolme riippumatonta rahastoa

TVL 9 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan säännöstä sovellettaisiin vain rahastoyhtiöihin, jotka harjoittavat itsenäistä rahastoyhtiötoimintaa toimimalla rahastoyhtiönä vähintään kolmelle riippumattomalle rahastolle tai alarahastolle, eli rahastoyhtiön tulee säännönmukaisesti toimia markkinoilla tässä roolissa. HE:n mukaan lausuntopäätteen perusteella lakiin on lisätty uusi 2 momentti ja 4 momentti, joissa tarkennetaan ajallista ulottuvuutta.

TVL 9 a §:n 2 momentin mukaan *”Rahastona pidetään tätä pykälää sovellettaessa myös alarahastoa. Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun edellytyksen on täyttyvä, kun rahastoyhtiö aloittaa 1 momentissa tarkoitettun ulkomaisen rahaston hoitajana.”* Suomen Asianajajat toteaa, että edellä esitetty vaatimus voi luoda epätasa-arvoisen tilanteen toimintaansa aloittavalle rahastoyhtiölle, jolla ei alkuvaiheessa ole hoidossaan kolmea rahastoa tai alarahastoa esimerkiksi tilanteessa, jossa ensimmäistä tai toista rahastoa ollaan perustamassa. Lain sanamuodon mukaan, mikäli kolmen riippumattoman rahaston edellytys ei täyty silloin, kun rahastoyhtiö aloittaa ulkomaisen rahaston hoitajana, ei ulkomaiseen rahastoon voida soveltaa TVL 9 a §:n säännöstä, vaikka rahastoyhtiöllä myöhemmin olisi hoidossaan lain edellyttämät, vähintään kolme riippumatonta rahastoa. Tämä voi vaikuttaa merkittävästi, myös uusien toimijoiden tulon markkinoille.

TVL 9 a §:n 4 momentin mukaan *”Rahasto katsotaan kuitenkin riippumattomaksi alkaen verovuodesta, jonka aikana rahastoyhtiö alkoi hoitamaan rahastoa Suomessa, jos 3 momentin 1 ja 2 kohta toteutuvat viimeistään kolmantena verovuotena ensin mainitusta verovuodesta lukien.”* Tämä riippumattomuutta koskevan säännöksen ajallinen ulottaminen kolmanteen verovuoteen ei kuitenkaan poista edellä esitettyä ongelmaa toimintaansa aloittavien rahastoyhtiöiden osalta, joilla ei ole kolmea rahastoa hallinnoitavana siinä vaiheessa, kun rahastoyhtiö aloittaa rahaston hoitajana.



Lisäksi Suomen Asianajajat haluaa todeta, että riippumattomuuden arviointi kolmen verovuoden aikana on verovelvollisen kannalta ongelmallinen. Lisäksi, HE:ssa ei oteta kantaa siihen, kuinka verovelvollista tulee kohdella sinä aikana, kunnes riippumattomuuden edellytystä koskevien säännösten soveltumisesta voidaan varmistua kolmen verovuoden kuluessa. Mikäli verovelvollisen verotuksellista asemaa arvioidaan tässä tilanteessa TVL 9 §:n pääsäännön mukaan ja TVL 9 a § sovelletaan takautuvasti kriteerien täytyessä, aiheutuu tästä verovelvolliselle huomattava hallinnollinen ja mahdollisesti taloudellinen taakka, mikäli tosiasiallisen johtopaikan katsotaan muodostuvan TVL 9 §:n pääsäännön mukaisesti.

Riippumattomuuden todentaminen – Rahastoyhtiön tuottojen määrittäminen

TVL 9 a §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan *”Rahastoyhtiöstä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla riippumattomana pidetään rahastoa tai alarahastoa: 1) jolta saatavien palkkioiden ja muiden korvausten osuus ei ylitä 50 prosenttia rahastoyhtiön tuotoista rahastoyhtiön tilikautena tai tilikausina, joka päättyy tai jotka päättyvät verovuoden aikana.”* Suomen Asianajajat toteaa, ettei HE ota kantaa siihen, kuinka rahastoyhtiön saamat tuotot tarkasti määritetään. Palkkiovirran laskeminen voi käytännössä olla tulkinnanvaraista etenkin tilanteissa, joissa rahastoyhtiö harjoittaa myös muuta liiketoimintaa tai joissa palkkiot koostuvat useista komponenteista, kuten hallinnointipalkkioista, tuottopalkkioista ja muista kulukorvauksista. Suomen Asianajajat katsoo, että asiaa tulisi selkeyttää, jotta verovelvollinen voi olla varma siitä, kuinka 50 prosentin osuus rahastoyhtiön tuotoista lasketaan.

Markkinaehtoinen korvaus

TVL 9 a §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan rahastoyhtiön tulee saada toiminnastaan markkinaehtoinen korvaus. HE:n perusteluissa todetaan, että markkinaehtoisen korvauksen vaatimuksen voidaan yleensä katsoa täyttyvän rahastoissa, joissa vähintään puolet sijoittajista on rahastoyhtiöstä riippumattomia. Suomen Asianajajat toteaa, että säännöstekstissä tai sitä koskevissa perusteluissa ei muutoin täsmällisesti määritellä, miten markkinaehtoisuus arvioidaan tilanteissa, joissa markkinaehtoisen hinnoittelun vertailukohta ei ole selkeä, kuten harvinaisempien tai erikoistuneiden rahastorakenteiden kohdalla. Suomen Asianajajat pitää tärkeänä, että markkinaehtoisen korvauksen periaatetta selvennetään viimeistään Verohallinnon soveltamisohjeessa myös näiden erityistilanteiden osalta.

Soveltamisalan rajaaminen TVL 3 §:n mukaisiin yhteisöihin

TVL 9 a § on rajattu koskemaan vain rahastoja, jotka ovat TVL 3 §:ssä tarkoitettuja yhteisöjä. Suomen Asianajajat haluaa korostaa, että tämä soveltamisalan rajaaminen on käytännössä merkittävä oikeusvarmuusongelma. Ulkomaisten rahastojen oikeudellinen karakterisointi — eli sen arvioiminen, vertautuuko ulkomainen rahasto suomalaiseen TVL 3 §:n mukaiseen yhteisöön vai TVL 16 §:n mukaiseen yhtymään — on usein tulkinnanvaraista (Hallituksen esityksessä HE 136/2020 vp on todettu, että ulkomaisten rahastojen oikeudelliset rakenteet ovat hyvin vaihtelevia, mikä vaikuttaa muun muassa rahastojen päätöksentekomekanismeihin, vaikka rahastot muutoin esimerkiksi sijoituspolitiikkansa, riskiprofiilinsa, sijoittajakuntansa ja tuotonjakomekanisminsa osalta olisivat keskenään samanlaisia).



Hallituksen esityksessä on todettu, että *”Myöskään ulkomaisten yksiköiden klassifiointiin ei otettaisi kantaa, koska asia ei ole tässä suhteessa rahastolle merkityksellinen: jos ulkomainen rahasto katsotaan yhtymämuotoiseksi, sillä ei yleensä voida olla Suomessa yleistä verovelvollisuutta ja kysymys ehdotetun säännöksen soveltumisesta ei siten konkretisoidu.”* Suomen Asianajajat haluaa korostaa, että asia voi olla hyvin merkityksellinen esimerkiksi sellaisille tulkinnanvaraisille ulkomaisille rahastoille, jotka katsovat itsensä rinnastuvan TVL 16 §:ssä tarkoitettuun yhtymään ja olevan näin ollen lain soveltamisalan ulkopuolella, mutta jotka myöhemmin karakterisoitaisiin rinnasteiseksi TVL 3 §:ssä tarkoitettuun yhteisöön.

Tästä konkreettisena esimerkkinä voidaan mainita luxemburgilainen Société en commandite spéciale (SCSp). Kyseistä rahastomuotoa on suomalaisessa oikeuskäytännössä arvioitu eri tavoin eri ratkaisuissa: toisaalta se on katsottu TVL 4 § ja 16 §:ssä tarkoitettuun yhtymään vertautuvaksi, toisaalta TVL 3 §:ssä tarkoitettuun yhteisöön vertautuvaksi. Tämä oikeuskäytännön hajanaisuus merkitsee, että luxemburgilaisena SCSp-muodossa toimiva rahasto ei voi etukäteen varmuudella tietää, soveltuuko siihen TVL 9 a §:n selvennyssäännös lainkaan. Tämän seurauksena verovelvollisen on käytännössä haettava ennakkollista kannanottoa Verohallinnolta tai Keskusverolautakunnalta, mikä on juuri se hallinnollinen taakka, jota ehdotetulla lailla pyritään vähentämään.

Suomen Asianajajat katsoo, että pelkästään TVL 9 a §:n kriteerien täyttymisen arviointi on jo itsessään tulkinnallista, ja edellyttämällä ensin erillistä karakterisointiratkaisua aiheutuu verovelvollisille tästä kaksinkertainen tulkintaepävarmuus. Suomen Asianajajat suosittaa, että hallituksen esitykseen lisätään nykyistä kattavampi kuvaus siitä, miten karakterisointikysymys tulee ratkaista.



Edellytysten täyttymisen osoittaminen Verohallinnolle

Suomen Asianajajat pitää erittäin tärkeänä, että verovelvollisille ei synny epävarmuutta siitä, millä tavoin TVL 9 a §:n edellytysten täytyminen tulee osoittaa Verohallinnolle. HE:n mukaan suurin osa ulkomaisista rahastoista voisi nojautua suoraan uuden säännöksen selventävään tulkintaan, eikä niiden esimerkiksi tarvitsisi hakea ennakkollista kannanottoa tilanteestaan Verohallinnolta tai Keskusverolautakunnalta. Tämä tavoite on kannatettava. Suomen Asianajajat kuitenkin korostaa, että tavoite voi toteutua ainoastaan, jos verovelvollisille on täysin selvää, mitä dokumentaatiota tai muuta selvitystä edellytysten täyttymisestä käytännössä edellytetään.

Varoittavana esimerkkinä Suomen Asianajajat viittaa TVL 20 a §:n soveltamiskäytäntöön. TVL 20 a §:n edellytysten täyttymisen osoittaminen on käytännössä osoittautunut erittäin haastavaksi ja vaatii verovelvolliselta huomattavan määrän hallinnollista työtä. On keskeistä, ettei sama tilanne toistu TVL 9 a §:n soveltamisen kohdalla.

Suomen Asianajajat suositaa, että hallituksen esitykseen tai viimeistään Verohallinnon soveltamisohjeeseen lisätään selkeä kuvaus siitä:

- millaista dokumentaatiota tai selvitystä edellytysten täyttymisestä käytännössä edellytetään;
- voidaanko edellytysten täytyminen osoittaa standardoitujen tai yleisesti hyväksyttyjen asiakirjojen, kuten rahastoyhtiön tilintarkastettujen tilinpäätöstiöiden avulla ilman erillisiä Verohallinnolle toimitettavia selvityksiä.

LOPUKSI

Suomen Asianajajat pitää sääntelyn tavoitteita sinänsä erittäin tärkeinä ja kannatettavina. Suomen Asianajajat kuitenkin katsoo, että ehdotettua sääntelyä ja sen perusteita tulisi edellä esitetyn perusteella vielä tarkastella ennen voimaantuloa, jotta tavoitteet oikeustilan selkeyttämisestä ja oikeusvarmuuden lisäämisestä myös tosiasiallisesti toteutuvat. Suomen Asianajajien näkemyksen mukaan ainakin seuraaviin seikkoihin tulee kiinnittää huomiota ja tehdä tarvittavat muutokset ennen lain voimaantuloa:

- **Kolmen rahaston vaatimus ja aloittavat rahastoyhtiöt:** Vaatimus kolmesta riippumattomasta rahastosta voi luoda epätasa-arvoisen tilanteen toimintaansa aloittaville rahastoyhtiöille.
- **Riippumattomuuden arvioinnin ajallinen epävarmuus:** HE ei ota kantaa siihen, miten verovelvollista kohdellaan kolmen verovuoden arviointijakson aikana, mikä voi aiheuttaa huomattavan hallinnollisen ja taloudellisen taakan verovelvolliselle.
- **Rahastoyhtiön tuottojen määrittäminen:** HE ei riittävästi selkeytä, miten rahastoyhtiön tuotot ja 50 prosentin riippumattomuusraja lasketaan, erityisesti kun rahastoyhtiö harjoittaa muuta liiketoimintaa tai palkkiot koostuvat useista komponenteista.



- **Markkinaehtoisen korvauksen arviointi:** Markkinaehtoisuuden arviointia tulisi selventää erityisesti erikoistuneiden rahastorakenteiden osalta viimeistään Verohallinnon soveltamisohjeessa.
- **Karakterisointiongelma ja soveltamisalan raja:** Soveltamisalan rajaaminen TVL 3 §:n mukaisiin yhteisöihin luo kaksinkertaisen tulkintaepävarmuuden, koska ulkomaisten rahastojen karakterisointi yhteisöksi tai yhtymäksi on usein tulkinnanvaraista, kuten SCSp-rahastojen oikeuskäytäntö osoittaa.
- **Dokumentaatiovaatimukset:** HE:hen tai Verohallinnon soveltamisohjeeseen tulisi lisätä selkeä kuvaus siitä, millaista dokumentaatiota edellytysten täyttymisestä edellytetään ja voidaanko edellytysten tähtyminen osoittaa standardoitujen tai yleisesti hyväksyttyjen asiakirjojen, kuten rahastoyhtiön tilintarkastettujen tilinpäätöstietojen avulla ilman erillisiä Verohallinnolle toimitettavia selvityksiä.
-

Helsingissä 28. päivänä huhtikuuta 2026

SUOMEN ASIANAJAJAT

Niko Jakobsson
Pääsihteeri

LAATI

Asianajaja Jenni Korhonen, Espoo

Suomen Asianajajien lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 150 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu vero-oikeuden asiantuntijaryhmässä.